

Kittilän kunnan lausunto maantieverkon nopeusrajoitusohjeen päivittämisen kriteerien vaikutuksista

Khall 25.06.2024 § 246
355/08.00.00/2024

Valmistelija

Vs. kunnanjohtaja Katja Kaunismaa, tekninen johtaja Roni Jänkälä ja tiemestari Janne Heikkilä

Väylävirasto on pyytänyt lausuntoa maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivityksessä esitetyn vaihtoehdon vaikutuksista. Lausunnot on pyydetty toimittamaan viimeistään 4.7.2024 lausuntopalvelu.fi:ssä.

Väylävirastossa on käynnissä maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivitys. Tavoitteena on, että nopeusrajoitusjärjestelmä on kokonaisuutena johdonmukainen ja linjassa nykyisten liikenne- ja ympäristöolosuhteiden kanssa. Siten ohjeella pyritään varmistamaan yhteneväinen palvelutaso eli saavutettavuus ja turvallinen liikenne koko maassa. Ohjetyön taustalla on valtakunnallinen liikenneturvallisuusstrategia ja siinä on keskitytty liikenneturvallisuusstrategian toimeksiannon mukaisesti 100 km/h nopeusrajoituksen kriteerien määrittelyyn, koska Väyläviraston mukaan sillä nopeudella on valtakunnallisesti suurimmat vaikutukset sekä liikenneturvallisuuteen että saavutettavuuteen. Väyläviraston mukaan muutokset jakautuvat maantieteellisesti tasaisesti ympäri Suomea, mutta kohdistuvat kilometrimäärällisesti eniten Lappiin sekä Pohjois- ja Etelä-Pohjanmaalle johtuen näiden alueiden maanteiden kapeudesta ja käytäntöjen yhtenäistämisestä.

Väylävirasto pyytää lausuntoja päivitettävän maanteiden nopeusrajoitusohjeen vaikutuksista. Lausuntopyyntöissä on pyydetty vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- 1) Millaisia vaikutuksia arvioitte suunnitelluilla maanteiden nopeusrajoitusten muutoksilla olevan toimintaan (aikataulut, matka-ajat, koettu turvallisuus ja saavutettavuus, kävelyn ja pyöräliikenteen turvallisuus jne.)?
- 2) Mitä mieltä olette liikenneturvallisuuden parantamisesta nopeusrajoituksia muuttamalla? Millaisia muita keinoja ehdottaisitte ajatellen myös rajallisia rahallisia resursseja väyläverkon kehittämiseen?
- 3) Miten maanteiden nopeusrajoitukset tukevat valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman asettamia tavoitteita ja alueenne liikennejärjestelmän kehittämisen suunnitelmia?
- 4) Muut huomiot

Esittelijä

Vs. kunnanjohtaja Katja Kaunismaa

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa lausuntonaan maantieverkon nopeusrajoitusohjeen päivittämisen kriteerien vaikutuksista seuraavaa:

1. Millaisia vaikutuksia arvioitte suunnitelluilla maanteiden nopeusrajoitusten muutoksilla olevan toimintaan?

Rovaniemi – Kittilä tie (kt79) on kuntaan johtava pääväylä ja vaikuttaa siten kokonaisvaltaisesti kunnan elinvoimaan. Esityksellä on siis merkittäviä ja koko kunnan aluetta sekä kaikenikäisiä kuntalaisia koskevia kielteisiä vaikutuksia, joiden hyväksyttävyyys arvioiduilla myönteisillä vaikutuksilla ei ole perusteltavissa. Muutokset heikentäisivät merkittävästi Kittilän saavutettavuutta, haittaisivat sekä matkailua että kaivosteollisuutta

kasvattamalla logistiikan kustannuksia ja aiheuttaisivat ohitustilanteiden kasvun johdosta liikenneturvallisuuden heikkenemistä.

Muutosehdotus heikentäisi merkittävästi myös kunnan vetovoimaa ja mielikuvaa alueesta. Hyvä saavutettavuus on Kittilän kunnan molempien pääelinkeinojen, matkailun ja kaivostoiminnan kehittämisen tärkeimpiä edellytyksiä. Lapissa on siedetty pitkiä välimatkoja, kun niitä on kompensoinut sujuvat ja nopeat tieyhteydet. Muuttuneen mielikuvan vaikutukset ulottuisivat sekä kuntaan, että matkailualaan ja yritysten toimintaedellytyksiin.

Nopeusrajoitusten laskulla on suuri vaikutus ihmisten ajankäyttöön. Rovaniemi - Kittilä - välin matka-aika pitenee. Kun tämä matka tehdään edestakaisin viisi kertaa viikossa, matkaan käytetty aika lisääntyy kymmeniä minutteja viikossa. Kokonaisuutena ajatellen nopeusrajoitusten laskulla on valtava merkitys mm. tehokkaan työajan menetyksenä ja logistiikkakulujen kasvamisena. Muutos vaikuttaisi myös koululaisten matka-aikoihin: Kittilässä koulumatkoihin käytetty aika on jo nyt pitkä, ja muutoksen myötä myös koulumatkojen matka-ajat pidentyisivät entisestään. Tätä ei voi hyväksyä.

Muutoksella ei voi katsoa olevan olennaista vaikutusta myöskään kävelyn ja pyöräilyn turvallisuuteen. Esimerkiksi kt79:n varressa on vähäisessä määrin kävelijöitä ja pyöräilijöitä, joiden matkat kuitenkin sijoittuvat valtaosin alueille, joissa on jo nyt alemmat nopeusrajoitukset. Merkittävimmät riskit pyöräilijöiden osalta koskevat ohiajavia rekkoja, jotka eivät nykyiselläänkään saa ajaa yli 80 km/h.

Nopeusrajoitusten alentamista on perusteltu käytäntöjen yhtenäistämällä. Tämä ei voi olla peruste, koska se johtaisi eriarvoisuuden kasvamiseen alueiden välillä. Kittilän kunta luottaa jatkossakin Lapin ELY-keskuksen asiantuntemukseen arvioida teiden sopivat nopeusrajoitukset.

2. Mitä mieltä olette liikenneturvallisuuden parantamisesta nopeusrajoituksia muuttamalla? Millaisia muita keinoja ehdottaisitte ajatellen myös rajallisia rahallisia resursseja väyläverkon kehittämiseen?

Liikenneturvallisuus ei parane nopeusrajoituksia alentamalla, koska suurinta osaa vakavista liikenneonnettomuuksista ei voida estää laskemalla nopeusrajoituksia. Muutos olisi merkittävä myös siksi, että osalla esitetyistä alueista on tällä hetkellä sekä kesällä, että talvella 100 km/h nopeudet. Esityksen yhdeksi tavoitteeksi on asetettu yhtenäiset käytännöt. Alennettu rajoitus lisäisi jonoja, ohituksia ja ylinopeuksia.

Liikenneturvallisuuspuutteisiin on ensisijaisesti vastattava parantamalla tieosan kuntoa, ei heikentämällä palvelutasoa. Tieverkon pitäisikin olla paremmassa kunnossa ja tasoltaan nykypäivän tarpeita vastaavalla tasolla. Vaaralliseksi tunnistetuista tietyyypeistä tulee luopua ja parantaa infra vastaamaan tarvetta. Kittilän kunta muistuttaa, että ajastaan jälkeen jäänyttä väyläratkaisua ei voida ratkaista nopeusrajoitusta laskemalla. 80 km/h -rajoituksen laajamittainen lisääminen ei ole perusteltua ja nopeusrajoitusten tulee olla oikeassa suhteessa nopeusrajoitusta tukevaan liikenneympäristöön.

3. Miten maanteiden nopeusrajoitukset tukevat valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman asettamia tavoitteita ja alueenne liikennejärjestelmän kehittämisen suunnitelmia?

Ohje asettaisi maan eri osissa liikkuvat ihmiset ja elinkeinoelämän

kuljetukset eri asemaan ja haitat olisivat merkittävästi hyötyjä suuremmat. Ohjeessa ei riittävästi oteta huomioon alueellisia erityisolosuhteita, kuten vähäistä liikennettä ja pitkiä etäisyyksiä. Koko valtakunnan tulee olla toimivien ja riittävän nopeiden liikenneyhteyksien piirissä. Turvallisuuden edistämiseen tarvitaan ensisijaisesti muita toimenpiteitä kuin rajoitusten alentamista.

4. Muita huomioita

Kittilän kunta vastustaa Väyläviraston ehdottamaa nopeusrajoitusmuutosta. Esitys herättää kysymyksiä alueiden epätasapuolisesta kohtelusta. Lapissa liikkuminen tapahtuu pääsääntöisesti autoilla. Muutos kasvattaisi matka-aikoja, heikentäisi alueen saavutettavuutta ja hankaloittaisi alueella asuvien ja työskentelevien liikkumista sekä yritysten toimintaa. Tällä olisi suora vaikutus alueen elinkeinoelämään ja Kittilän kahteen merkittävimpään toimialaan, matkailuun ja kaivostoimintaan.

Nopeusrajoituksen muutoksia perustellaan kohonneilla kohtaamisonnettomuusriskeillä. Valtakunnalliset tilastot onnettomuuksista eivät nosta esille onnettomuuksien kannalta olennaisia asioita, kuten ajankohta. Matka-aikojen laskentaa ei ole tehty todellisuutta vastaavasti.

Esitys johtaisi tieluokituksen heikkenemiseen, mikä vaikuttaa kielteisesti saavutettavuuteen ja sitä kautta tavaroiden ja ihmisten liikkumiseen. Tieluokituksen ja kunnossapidon heikennykset nostavat kaluston kulumista lisäten kustannuksia. Ehdotetun nopeusrajoitusmuutoksen sijaan liikenneturvallisuutta lisättäisiin tehokkaammin vähentämällä Lapin tiestön korjausvelkaa ja ylläpitämällä riittävää kunnossapitoa. Tämä olisi tärkeää siviili liikenteen lisäksi myös Suomen puolustusvarmuuden näkökulmasta. Näemme Kittilän alueen tiestön hyvän kunnon myös valmiuden ja puolustusvarmuuden kannalta keskeiseksi. Tienumerot 79 ja 80 edustavat edellistä, samoin kuin tieyhteys Sirkasta Könkään (955) kautta Inariin.

Kittilän kunta toteaa, että liikenneturvallisuutta tulisi parantaa ensisijaisesti muilla keinoilla kuin nopeusrajoituksia alentamalla.

Päätös

Kunnanhallituksen jäsen Pirkko Jauhojärvi esitti, että viimeistä lausetta vs. kunnanjohtajan esityksessä muutetaan seuraavasti: Kittilän kunta toteaa, että liikenneturvallisuutta tulee parantaa ensisijaisesti teiden kuntoa parantamalla sekä muilla keinoilla kuin nopeusrajoituksia alentamalla. Kunnanhallituksen varajäsen Mikko Lompolo kannatti esitystä.

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti vs. kunnanjohtajan esityksen täydennettynä Pirkko Jauhojärven esittämällä muutoksella esityksen viimeiseen lauseeseen.